

PARAULES DE PRESENTACIÓ*

(Josep Ballester: *L'odi*, Ed. Bromera, col·lecció de poesia,
Alzira, 2005, 85 pp.)

Josep Franco

Senyores i senyors, bona nit i moltes gràcies per haver vingut a conèixer una miqueta millor l'obra i, per tant, l'ànima, d'un poeta a qui la majoria dels presents podem considerar amic; per això ens resulta pròxim, assequible, des del moment que decidim compartir amb ell un fragment de la nostra vida. Quan llegim la poesia de Josep Ballester comprovem de seguida que compartim moltes coses: vivències i somnis, esperances i desesperació, algunes alegries i moltíssima misèria. Constatem, sobretot, que parlem el mateix llenguatge: la llengua universal de la poesia. Ens trobem, així, amb un poeta que, per proximitat, esdevé universal, com les coses autèntiques; un poeta que, des del meu punt de vista, ha fet un nou pas cap a la maduresa amb *L'odi*, un títol tan contundent com evocador.

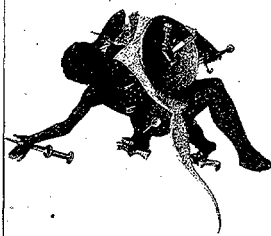
Va haver un temps en què la poesia s'escrivia per a ser cantada, però en els nostres dies, la lira ha deixat de sonar, ofegada pels sintetitzadors, els sàmplers i, sobretot, els politons insidiosos dels mòbils que són, sens dubte, una plaga pitjor que totes les que assolaren Egipte. Així, la poesia contemporània, la reserva natural de les llengües amenaçades i de les paraules en perill d'extinció, s'ha convertit, sobretot, en evocació o, si volen vostès, en sortilegi; el poeta confia encara en la força de les paraules: sap que conserven la màgia primigènia que les va fer tan poderoses com els seus mateixos creadors i sap, també, que qui no les estima les hauria de témer.

* A la Llibreria Xúquer d'Alzira (La Ribera), 4 de novembre de 2005.

Josep Ballester

L'odi

Premi de Poesia
Ciutat de València

bromera poesia

No és un crim, això seria un càstig venial, és el degoteig, la constància perpètua, l'arna infinita que mira, sense cap preocupació, la gran fartera que li queda al davant, i encara no ha iniciat el festí. Tot el cos celestial de l'animaló kafkià.

Per això, el poeta observa amb atenció “tot allò que esdevé davant dels seus ulls” i s’observa ell mateix en l’espill dels altres per descobrir que “som mort”, una simple configuració de partícules, una imaginació o, com deia Fuster, “un pet dels déus”. Així, amb l’observació i el conreu amorós de les paraules que ens expliquen i que expliquen el món, el poeta aprèn a viure i comprén que la vida és un vici que, en els temps que corren, només es pot gaudir si som capaços de cultivar l’odi.

L’odi, vist així, no és un crim, com diu el poeta; l’odi és, per damunt de tot, l’alè de la vida, la conseqüència de tots els dèficits o, si vostès volen, de totes les imperfeccions que ens fan humans. Fa uns quants milions d’anys, quan els nostres avantpassats eren només cèl·lules, les imperfeccions genètiques iniciaren l’evolució que, segons nosaltres, culmina en l’*homo sapiens sapiens*; però el poeta sap que això de sàpiens és una exageració, que encara som imperfectes, gràcies als déus, i que la nostra única esperança són aquestes imperfeccions que ens fan diferents i ens fan creure, també, que encara podem evolucionar per a ser, almenys, homes; més avant, ja vorem si ens podem fer sàpiens.

El poeta ho sap, entre altres coses, perquè no li han donat “l’oportunitat de triar” i per això, perquè no hi ha alternativa, es mira a l’espill i es descobreix com un ésser aliè: aliè al món que l’envolta, a ell mateix i a la resta de la humanitat...

Josep Ballester ha escrit *L’odi* en totes les persones del verb, però hi predomina un jo desconcertat, plural, confederat, com els jos que formen l’ànima, i abocat a l’única veritat certa en aquesta vall de llàgrimes: la mort, l’espera inútil per tornar a no ser... Però, en realitat, no és el poeta sinó nosaltres mateixos qui ens parlem; som els lectors els qui ens descobrim en cada referència musical, literària, cinematogràfica, en cada evocació màgica de la paraula esperada o temuda, en cada gota dels fluids que ens fan creure que estem vius... Ens imaginem o ens veiem reflectits en cada fragment d’odi destil·lat lentament en la “confederació de jos” que és la nostra ànima; ens reconeixem en la por o la feblesa, en la recança o el desànim, en l’esperança infundada o en l’amor, que pot ser carnal, fet de secrecions que compartim, però també pot ser tendre, innocent, com el consell insensat i commovedor que donem a una filla que hem portat al món a pesar que sabem que no hi ha futur ni esperança: “Filla meua, no tinges por”.

El poder evocador, màgic, de les paraules, és la principal riquesa d’un poeta, l’única veritat que justifica el seu pas per la vida, per aquesta sala d’espera d’una mort certa que si, d’una banda, ens pot fer creure que tot és imaginat, fals, odiable, ens aboca també a una esperança tan infundada

com humana. El poeta es transforma, així, en una veu coral que es queixa dels dolors que pateix el cos social, una altra confederació de partícules i líquids en equilibri que, si em permeten vostès, anomenarem poble. I, en acabar de llegir el llibre, amb el regust amarg de la fel tantes voltes engolida, de la veu tantes voltes silenciada, de la violència tantes voltes consentida, del temps tantes voltes perdut, el lector descobreix, de la mà del poeta, que l'odi és el motor principal del progrés i el temps, la porta de l'oblit.